

СТАЛИНСКОЙ ТУЙОД

ЛЭДЗОНЫ УСТЪУСАСА ВКП(б) РК да РАЙИСПОЛКОМ

№ 90 (365)

Декабр 17 лун 1938 во

Газет петö тö-
лысьня 10 №

Сиктын культурно-массовöй уж

Сöветскöй власт воясö тöдчöмөн вежсис сиктын крестанскöй олом. Сиктын оковчательнö победитис Сталинскöй колхознöй стро. Ленинлөн-Сталинлөн великöй партиа, ассыс вынйас жалттöг, вöчö ставсö сымогыс, медым колхозникяслөн да колхозницаяслөн оломыс вöли мичаөн, гажавөн, культурнöйбн. Сиктыс век келжö бырдöма корьсалöм, шыгялöм, бескультурье—крестаннлыс царизм воясö быдлуня спутникясöс. Уна сурс вынйора машинаяс ужалöны мйан паскыд колхознöй муяснылын. Войс-воё бурмö колхознöй крестанстволөн благосостояниьеыс, кыптö культура.

Важ сикт пыффй „...выступаятö выль сикт, сйö общественно-хогажественнöй построикаясөн, сйö клубясөн, рафлюөн, сйö тракторясөн, комбайнясөн, вартан машинаясөн, автомобилясөн“ (Сталин).

Но абу-на быдлаын тырмöмөн пуктöма выманье сиктын культурнöй уж колана ногөн котыртöм выль. Мыйи помкаис? Сынн, мый сиктса партинöй да сöветскöй органиацияяс, народнöй просвещениье органияс оз злыны тырвыжö мөгмöдны колхозникяслыс культурнöй требованиьеясö, оз сетны большевистскöй фелöвöй отсбг колхознöй сиктын культурнöй уж лöсöдöмын. Колхозясын культурнöй уж унаыс овлывлö беспризорнöйбн. Лöсöдöм клубяс, краснöй уголкяс торја случаясын оз используятчыны асланыс назначение сертыс.

Ыстысны, мый культурнöй уж нудöм выль оз тырмы средствояс, абу некушöм п. о. д. у. в. Средствоыс ем. Вгму ужалан арвёл сертй колхозясын быд во культурнöй строждөдны средствояс. Но кытчö да кычй најсө расходуйтöны? Кодй контролируйтö колхознöй культурнöй фондяс расходуйтöм бöрса? Фактыасыс висталöны, мый тајö контрольыс абу. Уна колхозясын ревизионнöй комиссияяс оз сетны поштй некушöм выманье, тајö зев важнöй вопросясыслы, а райзо оло мирөн. Контроль абутом вöсна торја колхозясын, вöшта орудуйтыс вражескöй коласяс, культурнöй строждөдны средствояс расходуйталöны колхознöй угошчениьеяс выль, хогажественнöй рöсходяс выль да с. в. „Соц ударник“ колхозса колхозникяс оборудуйтыслыс к р а с н ö й уголок, но колхознöй прав-

ленье сйöс сетöма экспедициялыс контора улö.

Кад-нын пуктыны пом тацöм безобразиясыслы! Культурнöй учреждениьеяс улö торждөдöм помещениьеяс колö используитны асланыс назначение сертй. Быд көпејка, кодöс торждөдöма колхозникясөн колхознöй культурнöй, колö расходуитны сöмын культурнöй мероприятиьеяс выль.

Пыртны колхозясö сöветскöй социалистическöй культура. Воспитаитны ужалыс јöзöс коммунизм самöн, рöбиналы преданност самöн, паскөдны да унжык разöдны колхозникяс пöвсö газетяс да журналяс, унжык вузавны кнйгаяс, паскөдны читалнаяслыс да библиотекаяслыс сөз, систематическöйя төдмөдны колхознöй массаде международнöй положениедн, социалистическöй строителство успехясөн.

Паскөдны колхознöй сиктын культура. Серјознöйя нудны уж неграмотност да малограмотност бырдөдöм куза, тöждысны народнöй творчество доридалом вöсна, котыртавны драматическöй да самодеятельностлыс мукöд кружокяс.

Сиктын унаыс позö кывны культурнöй уж нудöм куза кадряс тырмытөн јылыс норасöмјас, весиг та јылыс кор сурö болтајтöны и РОНО-ын.

Тацöм норасöмјас выль абу некушöм подув. Колхознöй строј имеитö замечательнöй, культурнöй кадряс. Најсө колö азгыны, выдвигайтны, быдтыны! А та кузта мйан районнй РОНО зев еца, мый вöчис.

Мыјта мйан ем сиктса интеллигенция, учитељяс, медіцинскöй работникяс, ветеринарнöй работникяс да уна мукöд. Позö öмöй шыблавны щөт вылыс тајö армиясö, кор сорныс мунö колхозясын культурнöй уж кыпöдöм јылыс. Сиктса интеллигенция да служащöйяс рад пырыс сетасы асыныс опытсö да төдöмлуннысö культурнöй ужö. Селöныс—најö ужö котыртöм сайын, накөд быдлун ужалöм сайын.

Сы выльö визöдтöг, мый бöрја кадö төдчымöнја паскаліс колхознöй сиктöс киноөн обслуживайтöм, вежö најö ужлөн öнја размахыс оз мөгмöд колхознöй сиктлыс культурнöй требованиьеясö. Райкино ужалö жеба. Колва сикт, на-

(Помыс 2-öд листбокын).

СССР-са ужалыс јöзöс суис ыжыд шог. декабр 15-öд лунö выль самолет испытайтйгөн погйбнитис мйан кадса великöй лөтчйк, Сöветскöй Сојузса Герој Валерий Павлович Чкалов. Великöй Сöветскöй странаса гордöй сокол Чкалов јылыс памет уна немјас чöж кутас овны ужалыс јöз сö-лөмјасын.

Валерий Павлович Чкалов

Правительственное сообщение

Правительство Союза ССР с глубоким прискорбием извешает о гибели великого летчика нашего времени Героя Советского Союза товарища Валерия Павловича Чкалова при испытании нового самолета 15-го декабря сего года.

Соболезнование Совнаркома Союза ССР и ЦК ВКП(б)

СНК Союза ССР и ЦК ВКП(б) выражают семье товарища Валерия Павловича Чкалова свое соболезнование в связи гибелью Героя Советского Союза товарища Чкалова.

Правительство Союза ССР постановило:

1. Организовать правительственную комиссию по похоронам товарища Чкалова в составе т. т. Булга-

нина (председатель), Щербакова, Локтионова, Громова, Байдукова и Белякова.

2. Похороны тов. Чкалова принять на счет государства.

3. Похоронить тов. Чкалова на Красной площади у Кремлевской стены.

4. Назначить персональную пенсию семье товарища Чкалова.

(ТАСС).

Информационнöй јуөртöм

декабр 11-14-öд лунјасö мунис ВЛКСМ Усаса райкомлөн V районнöй конференция.

- Сорнитанторјас конференция вылын вöлины:
1. ВЛКСМ райкомлөн да ревизионнöй комиссиялөн отчет.
 2. ВЛКСМ райком да ревизионнöй комиссия бöрјöм.
 3. ВЛКСМ-лөн Окружнöй конференция выль фельдгајасöс бöрјöм.

Конференция јос критика да аскритика улö бостис ВЛКСМ Усаса райкомлыс ужсö да признайтис сйöс неудовлетворительнöйбн.

ВЛКСМ райкомлөн муні I пленум организационнöй вопросяс куза, көнй бöрјисны РК ВЛКСМ-лыс бјуро 7 морт составын.

Перепис нудам отлчно выльö

Мі, Мутно-Матерікскöй инструкторскöй участкаса, первоја переписнöй отделеыс счотчикяс населениелья Ставсојузса перепис отлчнöйя нудöм могыс суртчам социалистическöй ордысöмö, асвыль тацöм көсысöмјас бостöмөн:

1. Населениье пöвсын бура пуктыны массово-разјаснителнöй уж. Ставсојузса перепис заводитчйтöз быд счотчиклы нудны собраниеяс да беседајас, еца выль 4 ыс.

2. 1939-öд вöса январ 12 лунöз счотнöй участоклыс уточнитны границајас.

3. Январ 16 лунöз аслас участокясыс став поме-

щениьејасöд помавны предварительнöй обход.

4. Став счотчикясыс участокясын перепис заводитны январ 17 лунса 8 час асывсан да перепис помавны январ 25 лунöз, а январ 26 лунö став материалсö сдайтны инструктор-контролорлы отлчно выль.

Выль индöм пунктяс кузаыс чуксалам ордысны Колвинскöй инструкторскöй участкаса счотчикясöс да чукöстчöм примитöм јылыс корам јуөртны окружнöй да районнöй газетјас пыр.

М. Матерікса инструкторскöй участкасыс счотчикјас: Канева, Артејев, Канев, Семјашкина, Артејева.

Германия поддөерживайтö италянскöй фашизмлыс притезаниьејассö

Англіјскöй печат јуөртö, мый Германияса сöгласитчис поддөерживайтны французскöй владениьејас выль—

Тунис, Корсика да Сјібут выль италянскöй притезаниьејас.

(ТАСС).

Китајскöй партизаняслөн дөйствиьејас

Нанкин — Шанхај — Ханчжоу районнй китајскöй партизаняс вожд нудöны воженнöй операцияяс. Божас муноны непосредственнö Шанхај дорын матын, Пунтун районнй. Лун-мөд саяын Шанхајсан неылын партизаняс бөрдөисны 200 морта јапонскöй отр'ад. Шанхајсан лунвылын, чорыд бојяс бöрын партизаняс бостисны Тимлин пункт. Бөј дырјй вöли вöма 200 јапонскöй солдатöс да батальонса командирöс.

Китајскöй партизаняслөн боевöй дөйствиьејас муналöны і Ханчжоу гөгдöрын. Учженöс бостöмөн (Ханчжоуван рытыв-војвылын), партизаняс частö вöчавлөнны налотјас Цзасынын јапонскöй гарнизон выльö. декабр 8 лунö Хуансан асыв-војвылынжык партизанскöй отр'ад бостис быдса јапонскöй гарнизон.

Активнöй дөйствиьејас партизаняслөн муналöны і Шанхај да Нанкин костса районясын.

Нөлөд армиялөн отр'адјас продолжайтöны петкөдлыны активност Нанкинсан да Ухуван матыса районясын. Нөлөд армияса отр'адкөд тышын, кодй мунис Јанчжоу да Уху костын, јапонецяс воштисны вöдмөн 300 гөгөр мортöс.

(ТАСС).

Французскöй кагуларяслөн бандітскöй дөйствиьејас

Колан вежоннй Парижын вöли нудöма кушöм-кө промышленнык, ним сертыс Пејар, выль удајтчйтöм покушениье. Бандітјас пыс öтикöс вöли полицияөн задержитöма. Первојсö чајтисны, мый тајö случајыс имеитис обычнöй уголовнöй преступленниельыс места. Но расследованиье нудöм бöрын, обыск дырјй бандітјас пыс öтиклыс вöли азöма германскöй да италянскöй проісходфениьеја уна оружіе (винтовкајас, пулемјотјас да 6 сурс патрон). Такөд јитöдын полицейскöй властјас чајтöны, мый укөдчылысјасөн политикаыс топыда јитчöма французскöй кагуларяслөн террористическöй дөйствиеткөд, танысна унжык, бандітјас пыс öтик, кычй установитöма, јавлајтчö кагуларяслөн организацијаса шленөн.

(ТАСС).

Конференціалон тупкысеім Логінов жорт выступленіеыс

Фекабр 14 лунд ВЛКСМ-лон V районувса конференціја ассыс ужед помаліс. Конференціја вылын заклучітельнэ кывжон выстунітіс ВЛКСМ округкомса секретар Логінов жорт.

Сіјд аслас выступленіеын шуіс:—Жортјасі ВЛКСМ-лон V районнэ конференціја ассыс ужед помалэ. Конференціјаын участвуетыс комсомолецјас выјавлајтисны сушественнэ тирмытэторјас комсомол ужын. Најэ бостисны јос большевісткэ крїтіка улэ первічнэ комсомолскэ організаціјаसлыс да районнэ комітетлыс ужед. Ужед војза руковашщэ комсомолскэ організаціјалыс районнэ конференціја аззїс неудовлетворїтельнэ.

Та могыс лої бэрдэма выл руковашщэ орган. І абу некущэ сомненїе, слын, мыј тајэ комсомолскэ руковашщэ орган-лэ выл состав став выныс бостчас осушществлајтисны ВЛКСМ ЦК VII-дд Пленумлыс шумјасэб.

Большевісткэ крїтіка да аскрїтіка паскэбэмон, конференціја індіс практіческэ меропрїаціејас, комсомолскэ руковашщэ органэ бэрдэсецэм јэбэс, медым обеспечітны комсомолскэ ужын ыжыд кыптэм.

Мї надејтчам,—војэ шуэ Логінов жорт,—мыј комсомолскэ організаціјас кутас нудэны немпрїтчытэ да пшщадатэ тыш народлэ заклатэ врајаскэ, кутас нудэны тыш сојузпышкэсса демократїја нарушајтэ куза фактјаскэб, честнэ комсомолецјас судба днэ бездушнэ-бјурократіческэ отношенїе куза фактјаскэб.

Тајэ торјасэб урчїттэ комсомолскэ руковашщэ органэ оз вермыны јонмэбэны комсомолскэ організаціјаслыс радјасэб, оз вермыны пуктыны і колана уж несојузнэ томјэз пэвсын.

Мїянлы, комсомолецјаслы, колэ музлытэ тышкэсны комсомолэ сујэб врајаскэб, ердэдавны најэс да немжалїттэ грэмїтны. Ншїта вылэжык кыпэбны классово-революціоннэ сулун, тышкэсны комсомол радјас чїстота вэсна.

Воорукајтны комсомолецјасэс революціоннэ теорїадн—овладејтны марксїзм-ленїнїзмэ, ізучајтны ВКП(б)-лыс історїја.

Јонмэбэны і паскэбэны комсомоллыс радјасэб, томјэз пэвсыс медса војынмунысјасэс да преданнэјасэс комсомол радэ кыскэбэмон.

Регыд кутас мунны комсомолскэ білетјас вежлалэ. Комсомолскэ організаціјаслы колэ торїэбны колана выїманїе, медым тајэ важнэ політїческэ кампанїе кежлас дастысны успешнэја. Вајэбны полнэ пэрадокэ комсомолскэ делэјас, бэрэбны комсомолецјас пэвсын політїческэ неграмотност, медым білетјас вежлалігэ нїбтї комсомолецэс, котсомолскэ руковашщэјас беспечностыс, ез ло колэма білетэб.

Такэб шщ і колана вылнаэ кыпэбны революціоннэ сулун, мед ез вермыны пэрны мїян Ленїнскэ комсомол радјасэ і чужэбэлементјас.

Быдногэ отсавны населенїелэ 1939 вога Ставсојузса перепїс кежлэ дастысэмын. Паскэбэны массовэ уж перепїс коланалун јылыс да сылыс історїческэ значенїесэб разјаснајтэ куза.

Ы жыд кывкутэ ужэ комсомолецјас вылэ мїян районын неграмотност бэрэбэмын. Уса районын лыдфысэб населенїелэ ыжыд состав неграмотнэ да малограмотнэ јэз. Та могыс, медым тывыјэ бэрэбны царскэ власт дырса отсталостэ, колэ быд комсомолецы сблэман бостыны ужэ—неграмотност да малограмотност бэрэбэмын вылэ.

Ленїнскэ комсомолы сіз-жэ оз ков і вунэбны капїталїстїческэ окруженїе јылыс. Та могыс быдвыныс колэ велэбны војеннэ делэ. Котыртавны војеннэ делэ велэбэмон куза кружокјас да бурмэбны осоваїахімыс ужэ. А осоваїахімыс ужэ бурмэбэмон кровнэ делэ быд комсомолецлэб.

Ленїнскэ комсомол вэлі і лоас вернэ помощнїкэ Коммуністїческэ Партїја-лэб, став муывса пролетарїат вождэ Сталін жорт-лэб (бурнэ аплодїсментјас). Залын пукалысјас ставэб сувтэны да сыбны „Інтернацінал“. Кылэбны возгласјас „ура“, „Мед олас Сталін жорт“, „Мед олас Ленїнскэ комсомол“.

Тајэ ВЛКСМ-лэб V районнэ конференціја тупкысэб.

Сїктын культурно-мсовэј уж (ПОМ)

прїмер, абу зев ылын рајцентрсан, но-жіномеханїкас мылакэ сені овльвлэбны шоч гбстјасэб. Ташэб норасэбјасыс ем і мукод сїктјасан.

Сїктын культурно мссэвэј уж кыпэбэмон вэсна тыш должэб лоны быдлунај кровнэ делэбн партї-

нэј, комсомолскэ, советскэ організаціјаслэб, народнэј просвешшенїе органјаслэб, став партїнэј да непартїнэј большевікјаслэб. Сэмын тајэ условїе дырї лоас шедэбэма успех колхознэј сїктын культурнэј уж кыпэбэмон куза.

ЕСЛИ ЗАВТРА ВОЙНА, ЕСЛИ ВРАГ НАПАДЕТ, ЕСЛИ ТЕМНАЯ СИЛА НАГРЯНЕТ, ИЛИ ОДИН ЧЕЛОВЕК, ВСЕ СОВЕТСКИЙ НАРОД ЗА СВОБОДНУЮ РОДИНУ ВСТАНЕТ

...И СТІМ
ЗА МИР
И ОСТАВЛЯЕМ
ДЕЛО МИРА
НО МЫ
НЕ БОИМСЯ УГРОЗ
И ГОТОВЫ
ОТВЕТИТЬ
УДАРОМ НА УДАР
ПОДЖИГАТЕЛЕЙ
ВОЙНЫ
И Сталин

Международнэј обозрение

Фашїстскэј Германїјалы угодабн, Чехословакіјабс јуклэб вылэ сбгласїтэбэмон, Англїјас да Франціјас правїтелјас јона слабмэбэсны пэбложенїесэб асланыс госуларствојаслыс, орбдїсны налыс выїанїе да војеннэј мошщ.

Мјунхенскэј совешщанїе бэрын англїскэј да французскэј госуларствојас продолајтэбны век војэ мунны фашїстскэј госуларствојаскэб сорытчана туј куза. Англїја нудэб переговорыс фашїстскэј Італїјакэб: Чемберлен да Італїанскэј фїктатор Муссолїнї обсуждајтэбны республиканскэј Іспанїјалы паныд направїтэб планјас.

Такэб шщ Англїја да Германїја кэстын, а сіз-жэ Германїја да Франціја кэстын, мунобны переговорыс јасэс заколанскэј владенїејас-колонијас јылыс. Мірбэб војнаын пораженїе пэблчїтэбэмон, Германїја воштїс ассыс колонијас, медса унжыкыс коллэб вэлі Африкаын. Тајэ колонијасыс медосэб вујїсны Англїја да Франціја кїб. Оніјас Англїја да Франціја правїтелјас кэсјэбны сетны германскэј фашїстјаслы колониальнэј владенїејас. Медса окотабн најэ ескэб

тајэ вэчїсны, первој оче-ред, пэснї странајасэбн овладејтэб шщот вылын—Португалїадн, Белгїјабн, Голландїјабн.

Чемберленлэб да саладејлэбн фашїстскэј державајаслыс угодабн, а сланыс собственнэј госуларство интэресјасэбн жертвујтана полїтїка, кыпэбэб быдмана тревога Англїјаын да Франціјаын. Англїскэј да французскэј общественност іспытајтэ чорыд похмелье Мјунхен бэрын. Весїг англїскэј да французскэј буржуазїја лагерын век горажык пэтоны гблэсјас, кбнї порїацітэбны Чемберленлыс да саладејлыс полїтїкасэб.

Мјунхенскэј совешщанїе получїтіс Англїјалы да Франціјалы вїччытэбн отклїк салнэј Востокаын. Кїтајэ век пыдбжык пырбэбн, јапонскэј захватчїкјас бэрдэ нефелјасэб век-жэ лыдфысїсны, неуна, мукэб імперїалїстїческэј державаса интэресјасэбн. Зїк сы понда најэ дыр ез лыстны вујэбны војеннэј дејствїејас Кїтај лунвылэ.

Англїја, Франціја, Амерїкаса Соједїноннэј Штатјас (США) јона заинтересованнэјэб Кїтај лунвысва положеныједн. Англїскэј, французскэј да амерїканскэј

капїталїстјас імеїтэбны уна предпрїаціејас лунвыс Кїтајын да нудэбны сені оживленнэј торговла. Непосредственнэј содедствоын лунвыс Кїтајкэб располэжїтэма важнэј владенїејас Англїјалэбн, Франціјалэбн; да США-лэб: Англїскэј ді Ганконг, французскэј полуостров Індокїтај, амерїканскэј Фїлїппїнскэј діјас. Јапонскэј захватчїкјаслэбн, лунвыс Кїтајэ вторгнїтэб—угроза тајэ владенїејаслыс.

Вот мыј да Англїјаса, Франціјаса да США-са правїтельствојас пэбтчїдны, быдсама ногэб, предупреждајтисны Јапонїјабс војеннэј дејствїејас Кїтај лунвылэ вујэбэбн јылыс набн кбсїтэбн вэсна. Коланїкадјасэб тајэ предупрежде-нїејасыс вэчлїсны тбччан-лун Токїоын (Јапонїјалбн столица). Но сы бэрын, кыз Англїја да Франціја орбдїсны Мјунхенын асыныс положенїе да вланыје, јапонскэј војеншїна решїтіс, мыј наыс нїбнм јандысны.

Јапонїја высадїтіс уна-лыда војска лунвыс Кїтајса берэг вылэ да паскэбдїс сенї паскэб војеннэј дејствїејас.

(ТАСС).

Італїанскэј печатэ угрожајтэ франціјалы

Тунїс дорын војеннэј прїготовленїејас.

Італїанскэј печатлэбн антіфранцузскэј кампанїе бэрдэ. Газетјас вїставлэбны мнїмэј ыжыд „насылїејас“ јылыс, кодјас бытэбкэ нудэгалэбны Італїанецјас вылын французскэј властјасэбн Тунїсын (Војвыс Африкаын владенїејас). Откымын газетјас Франціјалы восэбн угрожајтэбны, заявляјтэбэмон, мыј Франціја-кэб оз уступїт, Італїјалы „лоас корны вын“.

Французскэј печат јубртэ Італїјаын Тунїсэс бостэмон куза војеннэј дастысэбјас јылыс.

Лївіяын (Італїанскэј владенїејас, Тунїскэб орча) Італїанскэј војскајаслыс лыдэб кыпэбэма 80

сурс мортэб. Тунїс берэг дорын матын, Пантеллерїја ді вылын, чукэртэма некымын со Італїанскэј самолетјас.

Французскэј властјас, асланыс очеребдн, асыныс војскајас чукэртэбны Італїанскэј Лївіјакэб граница дорэб.

Італїанскэј фашїстјаслэбн французскэј му—Тунїс, Корсїка да Савајју вылэ наглэј прїказанїе вајэбэб Англїјабс ыжыд беспекоствоэ, сіјэб мыј Средїземнэј море вылын Італїанскэј захватчїческэј планјас лэбэбдыны непосредственнэј угроза брїтанскэј імперїјалы.

(ТАСС).

Венгрїадн оккупїрујтэб рајонјасын террор

Венгрїадн оккупїрујтэб рајонјасан воалэбны сведенїејас венгерскэј властјаслэбн антіфашїстскэј населенїе вылын массэвэј террор јылыс. Рїмовска Сабота карын арестујтэма компартїјаса став вэвлэбн актївістјасэс. Іспанїјаса республиканскэј арміјаын тышкэсыс работчїјаслыс групаэс да некымын студентэс, должностнэј постјасыс увелїтэма став соціал-демократјасэс.

(ТАСС).

Ответственнэј редактор

—А. ВОКУЈЕВ.